

Universiteit Gent

Onderzoeksgroep Criminologie en Rechtssociologie

**Het levensverhaal van jongeren van Turkse en
Marokkaanse origine met een instellingsverleden**

Onderzoek verricht in opdracht van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
Departement Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur
Februari 2004

Kris Duchateau
Barbara Van Poeck
Patrick Hebberecht

Ontwerp kft Wim De Waegeneer

Niets uit deze uitgaven mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotocopie, microfilm of welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without written permission from the publisher.

Toute reproduction d'un extrait quelconque de ce livre par quelque procédé que ce soit, et notamment par photocopie ou microfilm, est interdite sans autorisation écrite des éditeurs

VOORWOORD

Sinds 1988 schenkt de “Onderzoeksgroep Criminologie en Rechtssociologie” aandacht aan de studie van etnische minderheden. Verschillende theoretische en empirische studies werden hieraan gewijd. Onze onderzoeksinteresse ging meer bepaald naar de relatie tussen etnische minderheden en de politiediensten, slachtofferschap en onveiligheidsgevoelens bij etnische minderheden, preventieprojecten ten aanzien van delinquentie gepleegd door jongeren uit etnische minderheden en een lokaal veiligheids- en preventiebeleid in stedelijke buurten met een groot aandeel van bewoners uit etnische minderheden.

We zijn het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap Departement Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur zeer dankbaar dat zij ons de mogelijkheid hebben geboden om de zogenaamde harde kern van jeugddelinquenten van Marokkaanse en Turkse origine te bevragen. Met het brengen en analyseren van hun levensverhalen trachten we een eerlijk beeld op te hangen van deze jongeren in plaats van de louter degraderende stereotypen die met betrekking tot deze jongeren worden verspreid. Alleen een meer eerlijke analyse van het ernstige probleem van jeugddelinquentie laat toe beleidsaanbevelingen te formuleren die het probleem ook structureel aanpakken.

We zijn de bevroagde jongeren dan ook zeer erkentelijk voor het vertrouwen dat zij in ons hebben gesteld om ons hun levensverhaal te vertellen. We zijn ook dank verschuldigd aan de talrijke instellingen, organisaties en hun contactpersonen die mede dit onderzoek hebben mogelijk gemaakt. Tenslotte danken we de leden van de begeleidingscommissie van dit onderzoek voor hun inspirerend commentaar op de besproken tussentijdse onderzoeksdocumenten.

Dit onderzoek werd verricht door Barbara Van Poeck, criminologe en gediplomeerde in de aanvullende opleiding cultuurwetenschappen, en door Kris Duchateau, criminoloog en gediplomeerde in de aanvullende opleiding ontwikkelingssamenwerking, gedurende de periode van 1 februari 2003 tot 29 februari 2004.

In dit eindrapport wordt uitvoerig verslag gedaan van de levensverhalen van de bevroagde jongeren en van de methodologie die in dit onderzoek werd aangewend.

Prof. Dr. P. Hebberecht
Directeur Onderzoeksgroep Criminologie en Rechtssociologie

INHOUD

Voorwoord

INHOUD

INLEIDING	p. 1
Hoofdstuk 1: De opzet en de probleemstelling van het onderzoek	p. 1
Hoofdstuk 2: De theoretische verklaringsmodellen van (allochtone) jeugdcriminaliteit	p. 2
Hoofdstuk 3: Het Vlaamse beleid inzake etnisch culturele minderheden	p. 10
DEEL I: METHODOLOGIE	p. 11
Hoofdstuk 1: De keuze voor het levensverhaal	p. 11
1. Inleiding: De keuze voor een kwalitatieve onderzoeksmethode en de waarde van het levensverhaal	p. 11
1.1. De keuze voor een kwalitatieve onderzoeksmethode	p. 11
1.2. De waarde van het levensverhaal: niet de bedoeling om te generaliseren	p. 13
2. De methode van onderzoek: het ongestructureerd diepte-interview	p. 14
2.1. Voorbereiding op de interviewfase en selectie van de gespreksonderwerpen	p. 14
2.2. Ondersteuning van de interviews door middel van documentenonderzoek	p. 15
2.3. Het afnemen van de interviews	p. 16
2.3.1. <i>De positie van de onderzoeker</i>	p. 16
2.3.2. <i>Het verloop van het gesprek</i>	p. 17
2.3.2.1. <i>Het gebruik van een taperecorder en van een notaboekje</i>	p. 17
2.3.2.2. <i>Het openen van het interview</i>	p. 18
2.3.2.3. <i>De kern van het gesprek</i>	p. 19
2.3.2.4. <i>Het afsluiten van het interview</i>	p. 21
Hoofdstuk 2: Omschrijving van de onderzoekspopulatie	p. 21
1. Het oorspronkelijk doel	p. 21
2. De bereikte resultaten	p. 22
2.1. Selectie van de respondenten en aanpassing van de oorspronkelijke doelstellingen	p. 22
2.2. Samenvattend overzicht van de bereikte onderzoekspopulatie	p. 27

DEEL II: ANALYSE VAN DE LEVENSVERHALEN	p. 29
TOPIC 1: DE GEZINSSITUATIE	p. 29
1. Minderjarige jongens van Marokkaanse origine	p. 29
2. Meerderjarige jongemannen van Marokkaanse origine	p. 33
3. Minderjarige jongens van Turkse origine	p. 38
4. Meerderjarige jongemannen van Turkse origine	p. 39
TOPIC 2: DE ONDERWIJSSITUATIE	p. 42
1. Minderjarige jongens van Marokkaanse origine	p. 42
2. Meerderjarige jongemannen van Marokkaanse origine	p. 47
3. Minderjarige jongens van Turkse origine	p. 51
4. Meerderjarige jongemannen van Turkse origine	p. 53
TOPIC 3: DE WERKSITUATIE	p. 56
1. Minderjarige jongens van Marokkaanse origine	p. 56
2. Meerderjarige jongemannen van Marokkaanse origine	p. 58
3. Minderjarige jongens van Turkse origine	p. 62
4. Meerderjarige jongemannen van Turkse origine	p. 63
TOPIC 4: DE BUURT EN GEMEENSCHAPSSITUATIE	p. 65
1. Minderjarige jongens van Marokkaanse origine	p. 65
2. Meerderjarige jongemannen van Marokkaanse origine	p. 70
3. Minderjarige jongens van Turkse origine	p. 74
4. Meerderjarige jongemannen van Turkse origine	p. 75
TOPIC 5: DE VRIENDENKRING EN DE VRIJE TIJDSBESTEDING	p. 77
1. Minderjarige jongens van Marokkaanse origine	p. 77
1.1. Vrienden	p. 77
1.2. Jeugdwerk en sport	p. 79
1.3. Rondhangen en uitgaan	p. 81
2. Meerderjarige jongemannen van Marokkaanse origine	p. 83
2.1. Vrienden	p. 83
2.2. Jeugdwerk en sport	p. 84
2.3. Rondhangen en uitgaan	p. 86
3. Minderjarige jongens van Turkse origine	p. 87
3.1. Vrienden	p. 87
3.2. Jeugdwerk en sport	p. 87
3.3. Rondhangen en uitgaan	p. 88
4. Meerderjarige jongemannen van Turkse origine	p. 89
4.1. Vrienden	p. 89
4.2. Jeugdwerk en sport	p. 90
4.3. Rondhangen en uitgaan	p. 90
TOPIC 6: DISCRIMINATIE, UITSLUITING EN RACISME TEN AANZIEN VAN ALLOCHTONE JONGENS EN JONGEMANNEN	p. 91
1. Minderjarige jongens van Marokkaanse origine	p. 91
2. Meerderjarige jongemannen van Marokkaanse origine	p. 98
3. Minderjarige jongens van Turkse origine	p. 103
4. Meerderjarige jongemannen van Turkse origine	p. 104

TOPIC 7: OPVATTINGEN OVER MANNEN EN VROUWEN	p. 108
1. Minderjarige jongens van Marokkaanse origine	p. 108
2. Meerderjarige jongemannen van Marokkaanse origine	p. 112
3. Minderjarige jongens van Turkse origine	p. 116
4. Meerderjarige jongemannen van Turkse origine	p. 119
TOPIC 8: OPVATTINGEN OVER EN BELEVING VAN DE ISLAM	p. 121
1. Minderjarige jongens van Marokkaanse origine	p. 121
2. Meerderjarige jongemannen van Marokkaanse origine	p. 125
3. Minderjarige jongens van Turkse origine	p. 129
4. Meerderjarige jongemannen van Turkse origine	p. 132
TOPIC 9: POLITIEKE OPVATTINGEN	p. 132
1. Minderjarige jongens van Marokkaanse origine	p. 132
2. Meerderjarige jongemannen van Marokkaanse origine	p. 137
3. Minderjarige jongens van Turkse origine	p. 143
4. Meerderjarige jongemannen van Turkse origine	p. 145
TOPIC 10: IDENTITEIT EN TOEKOMSTVISIE	p. 148
1. Minderjarige jongens van Marokkaanse origine	p. 148
2. Meerderjarige jongemannen van Marokkaanse origine	p. 153
3. Minderjarige jongens van Turkse origine	p. 159
4. Meerderjarige jongemannen van Turkse origine	p. 162
TOPIC 11: OPVATTINGEN OVER EN ERVARINGEN MET DE POLITIE	p. 166
1. Minderjarige jongens van Marokkaanse origine	p. 166
2. Meerderjarige jongemannen van Marokkaanse origine	p. 172
3. Minderjarige jongens van Turkse origine	p. 176
4. Meerderjarige jongemannen van Turkse origine	p. 178
TOPIC 12: OPVATTINGEN OVER EN ERVARINGEN MET BIJZONDERE JEUGDZORG, JUSTITIE, EN WELZIJNSWERK	p. 180
1. Minderjarige jongens van Marokkaanse origine	p. 180
1.1. Ervaringen met de jeugdrechtbank en rechtsbijstand	p. 180
1.2. De Bijzondere Jeugdzorg en de Sociale Dienst van de Jeugdrechtbank	p. 184
1.3. Het welzijnswerk	p. 185
2. Meerderjarige jongemannen van Marokkaanse origine	p. 187
2.1. Ervaringen met de jeugdrechtbank en rechtsbijstand	p. 187
2.2. De Bijzondere Jeugdzorg en de Sociale Dienst van de Jeugdrechtbank	p. 189
2.3. Het welzijnswerk	p. 190
3. Minderjarige jongens van Turkse origine	p. 192
3.1. Ervaringen met de jeugdrechtbank en rechtsbijstand	p. 192
3.2. De Bijzondere Jeugdzorg en de Sociale Dienst van de Jeugdrechtbank	p. 194
3.3. Het welzijnswerk	p. 195
4. Meerderjarige jongemannen van Turkse origine	p. 195
4.1. Ervaringen met de jeugdrechtbank en rechtsbijstand	p. 195
4.2. De Bijzondere Jeugdzorg en de Sociale Dienst van de Jeugdrechtbank	p. 198
4.3. Het welzijnswerk	p. 198

TOPIC 13: DE INSTELLING EN DE GEVANGENIS	p. 199
1. Minderjarige jongens van Marokkaanse origine	p. 199
2. Meerderjarige jongemannen van Marokkaanse origine	p. 207
2.1. De instelling	p. 207
2.2. De gevangenis	p. 210
3. Minderjarige jongens van Turkse origine	p. 214
4. Meerderjarige jongemannen van Turkse origine	p. 217
4.1. De instelling	p. 217
4.2. De gevangenis	p. 219
TOPIC 14: DADERSCHAP EN SLACHTOFFERSCHAP	p. 222
1. Minderjarige jongens van Marokkaanse origine	p. 223
1.1. Slachtofferschap	p. 223
1.2. Daderschap	p. 223
2. Meerderjarige jongemannen van Marokkaanse origine	p. 233
2.1. Slachtofferschap	p. 233
2.2. Daderschap	p. 235
3. Minderjarige jongens van Turkse origine	p. 247
3.1. Slachtofferschap	p. 247
3.2. Daderschap	p. 247
4. Meerderjarige jongemannen van Turkse origine	p. 252
4.1. Slachtofferschap	p. 252
4.2. Daderschap	p. 252
TOPIC 15: DE LEVENSVERRHALEN VAN DRIE ALLOCHTONE MEISJES	p. 257
DEEL III: SAMENVATTING, BESLUIT EN AANBEVELINGEN	p. 261
BIBLIOGRAFIE	p. 279

